

РЕШЕНИЕ

№ 1054

гр. София, 20.02.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 41 състав,
в публично заседание на 09.02.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Луиза Христова

при участието на секретаря Мариана Велева и при участието на прокурора Стоян Димитров, като разгледа дело номер **8105** по описа за **2022** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203 и сл. от АПК. Образувано е по искова молба от В. А. Ч., чрез адв. П., срещу Столична дирекция на вътрешните работи, с която се претендира заплащане на сумата от 260лв., представляваща обезщетение за претърпени имуществени вреди от незаконосъобразно наказателно постановление № 61 от 10.04.2018г., издадено от началник 04 РУ - СДВР, отменено с влязло в сила съдебно решение от 25.06.2019г. по НАХД № 10334/2018г. по описа на СРС, 101 с-в. Имуствените вреди се състоят в заплатено адвокатско възнаграждение в производството по отмяна на НП в размер на 250 лв. и заплатена държавна такса в размер на 10лв. Претендират се разноски. Ответникът - Столична дирекция на вътрешните работи, редовно призован, в отговор на исковата молба от 30.09.2022г. оспорва иска. Твърди, че пред СРС ищецът не е претендирал адвокатско възнаграждение и в решението липсва произнасяне по разноските. Пред АССГ въобще не е бил представляван от адвокат. Липсват доказателства, че претендираните разноски за адвокат са реално заплатени. Същите произтичат от договор за правна защита и неса в пряка и непосредствена причинни връзка с отменения акт. Поради това се моли съдът да отхвърли исковата молба. Претендира се юрисконсултско възнаграждение. Прави се възражение за прекомерност на адвокатския хонорар на пълномощника на ищеца. Прокурорът от Софийска градска прокуратура дава заключение за основателност на исковата претенция и смята, че същата трябва да бъде уважена.

Съдът като обсъди доказателствата по делото, намира за установено следното от фактическа страна:

С наказателно постановление № 61/10.04.2018г., издадено от началника на 04 РУ - СДВР, на ищеца в настоящото производство е наложена глоба в размер на 150 лв. за нарушение на чл. 218б от НК във връзка с чл. 194 от НК, състоящо се в противоправно отнемане на чужда движима вещ на стойност до размера на две минимални работни заплати за страната, установени към датата на извършване на деянието – 13.02.2018г. Това постановление е отменено с решение от 25.06.2019г. на Софийски районен съд, 101 състав по НАХД № 10334/2018г., тъй като чл. 218б от НК не съдържа правило за поведение, което да бъде нарушено, както и че липсва описание на някои от съставомерните белези на деянието. Решението на СРС е обжалвано пред АССГ, който със свое решение № 2025 от 14.04.2020г. на VI-ти кас. с-в по КАНД № 13826 от 2019г. го е оставил в сила.

От приложената към настоящото дело административно-наказателна преписка е видно, че пред въззивната инстанция ищецът е представляван от адв. И.. Същият се е явил в сз на 08.11.2018г. и е представил пълномощно за процесуално представителство до приключване на делото пред всички инстанции, както и договор за правна защита и съдействие от 02.11.2018г. В договора за процесуално представителство по НАХД № 10334/2018г. пред СРС е уговорено и платено в брой адвокатско възнаграждение в размер на 250лв. След това адв. И. се е явил в сз на 31.01.2019г. и 21.03.2019г. пред СРС. В делото пред СРС липсват доказателства за внесена държавна такса от 10лв. Пред касационната инстанция адв. И. не е участвал. Исковата молба е подадена на 01.09.2022г.

При така установената фактическа обстановка, съдът прави следните правни изводи: Искът е предявен срещу надлежен ответник по смисъла на чл. 205 АПК, тъй като Дейността по разследване на престъпления се осъществява от разследващи полицаи и други полицейски органи при условията и по реда на Наказателно-процесуалния кодекс, като на територията на С. същите се разследват от служители при СДВР-самостоятелно юридическо лице съгласно чл.37, ал.2 от ЗМВР. Налице е отменено наказателно постановление, от което се твърди, че произтичат вредите. Искът е основателен по следните съображения:

Съгласно чл.203 АПК, гражданите и юридическите лица могат да предявят иски за обезщетение за вреди, причинени от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица. Исковата защита е по чл.1 ал.1 от ЗОДОВ. Фактическият състав на този текст изисква наличието на следните елементи: незаконосъобразен акт, действие или бездействие на орган или длъжностно лице на държавата или общината, при или по повод изпълнение на административна дейност, отменени по съответния ред, като в случай на незаконосъобразно действие, същото би могло да бъде констатирано и в производството по обезщетението; вреда от такъв административен акт и причинна връзка между постановения незаконосъобразен акт, действие или бездействие и настъпилия вредоносен резултат. При липсата на който и да е от тези елементи, отговорността по чл.1 ал.1 от ЗОДОВ не може да бъде реализирана.

Исковата претенция следва да се квалифицира като такава по чл. 1, ал.1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди/ЗОДОВ/. При осъществяване на предоставените административнонаказателни правомощия по конкретен закон, органът не действа като разследващ орган, орган на прокуратурата или съда, а като

административнонаказващ орган. Дори да се приеме, че издаването на наказателно постановление е нетипична административна дейност, то тя се осъществява от административен орган в изпълнение на нормативно възложени му правомощия, а не от създаден със закон разследващ или правораздавателен орган. Поради това отговорността на държавата за вреди, нанесени от незаконосъобразни наказателни постановления, е извън уредените хипотези в чл. 2, ал. 1, т. 1 – 7 от ЗОДОВ, в които на основание ал. 2 на чл. 2 искът се разглежда по реда, установен в Гражданския процесуален кодекс. С чл. 8, ал. 1 от ЗОДОВ изрично е изключена възможността обезщетението за вреди, причинени при условията на чл. 1, ал. 1, да се търси по общия ред. На основание чл. 203 от АПК исковете за обезщетения за вреди, причинени на граждани или юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица, се разглеждат по реда на глава единадесета „Производства за обезщетения“. В този смисъл е и ТЪЛКУВАТЕЛНО ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 2 ОТ 19.05.2015 Г. ПО ТЪЛК. Д. № 2/2014 Г., ОСК НА ГК НА ВКС И I И II КОЛЕГИЯ НА ВАС.

Според тълкувателно постановление по т. 1 по ТД 2/2014 на Общото събрание на колегиите на ВАС и Гражданската колегия на ВКС, видът на акта, определян според критериите в АПК /т.е. индивидуален, общ или нормативен/ не е определящ за това дали вредите от наказателните постановления да се търсят по реда на ЗОДОВ. ЗОДОВ е приложим за вреди от отменени наказателни постановления, тъй като нормата на чл. 1 от закона изобщо не поставя изисквания какъв да е отмененият акт, стига той да е незаконосъобразен, да е акт на държавен или общински орган и да е резултат от административна дейност. Налагането на административни наказания от органите на администрацията за извършени административни нарушения е санкционираща управленска дейност, израз на държавната наказателна репресия. Тя се определя като форма на административна (изпълнителна) дейност както въз основа на властническия метод на правно регулиране, прилаган от административнонаказващите органи, така и с оглед административната правосубектност на последните. Независимо, че наказателното постановление не е административен акт по смисъла на чл. 21, ал. 1 от АПК, определящо обстоятелство за правното основание на иска за обезщетение за вреди от незаконосъобразните наказателни постановления като такъв по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ е, че той е издаден от административен орган, представлява властнически акт на органите на администрацията, въпреки че поражда наказателноправни последици. Неговото издаване е резултат от изпълнение на нормативно възложени задължения, от упражняване на административна правосубектност, което по своето съдържание представлява изпълнение на административна дейност. Административната дейност е изпълнителна дейност и наред със съдебната и законодателната дейности, е основна проява на държавната власт. Дейността по налагане на административните наказания, свързана с издаване на наказателно постановление, както и извършените в нейните рамки действия или бездействия, се отличава от правозащитната дейност, вредите от която подлежат на обезщетение по реда на чл. 2 от ЗОДОВ, именно по упражнената от административните органи в този конкретен случай изпълнителна /административна/ функция в рамките на държавната власт. Административният характер на дейността по издаване на наказателните постановления, както и на действията или бездействията по налагане на административните наказания, при или по повод на която са причинени вреди на гражданите или юридическите лица, определя правното

основание на иска за вреди от незаконосъобразните наказателни постановления, действия или бездействия като такова по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ. Следователно налице е първата предпоставка за реализиране на отговорността по ЗОДОВ: отменен по съответния ред акт, приравнен на административен акт.

Налице е и втората предпоставка – причинени на ищеца имуществени вреди. Настоящият съдебен състав възприема тезата на ищеца, че са му причинени имуществени вреди, изразяващи се в разноски за процесуално представителство от адвокат, направени пред въззивната инстанция при обжалване на наказателното постановление. Доказано е заплащане на адвокатско възнаграждение за осъществено процесуално представителство, отразено в приложения в делото пред СРС – л. 26 договор за правна защита и съдействие. Това плащане, след като е предизвикало имуществено разместване в отрицателна посока за ищеца, представлява имуществена вреда за него. В производството по разглеждане на жалби срещу наказателни постановления по реда на чл.59 и сл. от ЗАНН към момента на подаването на процесната, при субсидиарно прилагане на НПК, когато наказателното постановление е отменено, не са се присъждали разноски в полза на нарушителя, както когато подсъдимият бъде оправдан в наказателното производство, не се присъждат разноски срещу държавата. Тази възможност е предвидена едва с изменение в чл. 63 от ЗАНН, ДВ, изм., бр. 94 от 29.11.2019г., прието след приключване на производството по оспорване на наказателното постановление пред СРС. След като към момента на развиването на това производство е липсвала процесуална възможност да се упражни претенцията за разноски от лицето, санкционирано неоправдано с административно наказание, се налага извод, че направените от него разноски за правна защита в хода на това производство, приключило с отмяна на наказателното постановление, представляват имуществена вреда, която не му е възстановена и следва да се възстанови по реда, приложим преди измененията в чл. 63 от ЗАНН.

Налице е и причинно следствена връзка между претърпените вреди и отмененото наказателно постановление, с оглед на което е налице и основание по чл.1 и чл. 4 от ЗОДОВ да бъде ангажирана отговорността на държавата за претърпените от ищеца имуществени вреди. Причинна връзка е налице не само когато деянието причинява непосредствено вредата, а и когато създава условията, реалната възможност от увреждане и тази реална възможност е превърната в действителност по друга причина. В случая е налице именно такава връзка. Съгласно чл.25 от Закона за адвокатурата адвокатът представлява своя клиент въз основа на писмено пълномощно, като е длъжен да защитава правата и законните интереси на клиента си по най-добрия начин. Това, че заплатеното възнаграждение почива на договорно основание /чл.40, ал.2 от ЗА/ в случая представения договор за правна защита и съдействие, който по своя характер е договор за поръчка, не разкъсва пряката причинна връзка. Договорът има за единствено свое фактическо основание процесуално представителство и защита при обжалване на посоченото по-горе наказателно постановление. Ангажирането на адвокат за правна защита при обжалване пред съда на наказателно постановление е израз на нормалната грижа на санкционираното лице за собствените му права и законни интереси, които то счита за накърнени, а възнаграждението за този адвокат е императивно дължимо на основание чл.36 от Закона за адвокатурата, като същото следва да се уговори именно с договор. След като ищецът има право на адвокатска защита при оспорването на издадено срещу него наказателно постановление и същевременно дължи възнаграждение за

нея, което следва да се уговори в договор, както и след като е платил дължимото, то той е разходвал средствата именно за да се защити по надлежния ред срещу незаконосъобразното наказателно постановление. Ако не беше издадено НП, което той счита за незаконосъобразно, нямаше да съществува и съдебното му оспорване, в рамките на което лицето може да упражни както намери за необходимо и ефективно правото си на защита, включително като натовари адвокат, на когото дължи възнаграждение. В този смисъл, самото наказателно постановление е необходимо условие за съществуване на договора за правна защита по делото, в което се оспорва това наказателно постановление и без което условие защита е невъзможна, най-малкото защото би била лишена от предмет. В тази строго каузална връзка следва да се отчита, че договърът за правна защита не е общ и абстрактен, а е в пряка и непосредствена връзка именно и само с делото, по което е оспорено процесното наказателно постановление. Ето защо, няма как връзката между заплатения хонорар на адвоката за защита по това дело и отмененото като незаконосъобразно наказателно постановление, да не е причинно-следствена. Въпреки незадължителността на осъществяваната защита по ЗАНН, платените средства за нея подлежат на възстановяване, защото правото на защита, включващо и адвокатска такава, е основно право, конституционно гарантирано - чл.56 от Конституцията на РБ, което не може да се ограничава по никакъв начин, включително и под заплахата за невъзстановяване на заплатения адвокатски хонорар, въпреки успешен изход на делото за оспорвания, ползвал същата. В този смисъл е и ТЪЛКУВАТЕЛНО РЕШЕНИЕ № 1 ОТ 15.03.2017 Г. ПО ТЪЛК. Д. № 2/2016 Г., ОСС НА ВАС, I И II КОЛЕГИЯ. От приобщеното нахд № 10334/2018г. по описа на СРС се установява, че адв. И. е представлявал и защитавал ищеца въз основа на писмено пълномощно, като е участвал в три съдебни заседания. При тези факти безспорно се установява връзката между заплатеното адвокатско възнаграждение по приложения договор за правна защита и съдействие и проведеното въззивно производство. Предвид това и при съобразяване с ТР № 1/15.03.2017 г. по т.д. № 2/2016 г. на ВАС, съдът приема, че ищецът е доказал, че настъпилите неблагоприятни последици в имуществената му сфера в общ размер от 250лв. са именно в резултат на обжалването на посоченото НП пред СРС.

НПК регламентира отговорността за разноси в наказателното производство, които съдът определя по реда на чл. 301, т. 1 НПК /чл. 299, т. 12 НПК отм./, но не предвижда възможност лицето, което е признато за невинно или срещу което наказателното производство е прекратено, да претендира направените от него разноси в хода на наказателното преследване. Липсата на процесуална възможност да се упражни претенцията за разноси в наказателния процес от лицето, подложено на неоправдана наказателна репресия, обуславя извод, че направените разходи от него в хода на наказателното преследване, приключило с оправдателна присъда, независимо дали защитата е задължителна /чл.94, ал.1 НПК/, представляват имуществена вреда, за която общината му дължи обезщетение съгласно чл. 4 ЗОДОВ. Обстоятелството, че незаконосъобразното обвинение е административнонаказателно, а не наказателно, не може да промени изводите за причинно- следствената връзка на вредите от заплатено възнаграждение за водене на дело срещу него. Приемането на обратната теза, че направените разноси не подлежат на репарирание, ще доведе и до нарушение на чл.6, т. 2 и чл. 13 от ЕКЗПЧОС, доколкото ще препятства ефективното упражняване на правото на защита и правото на справедлив съдебен процес.

В заключение, доказани са всички елементи на фактическия състав на предявения

иск с правно основание чл.1, ал.1 ЗОДОВ за ангажиране отговорността на ответника за обезщетяване на претърпените от ищеца имуществени вреди.

Относно претендирания размер на обезщетението, същото не надвишава минимума, определен по правилата на чл.18, ал. 2 във връзка с чл.7, ал.2, т. 1 от Наредба № 1 от 9 юли 2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения.

Неоснователна се явява претенцията за присъждане на 10лв. държавна такса. На първо място, по делото няма никакви данни такава действително да е внесена по бюджета на съда. На второ място, дори и да внесена, като недължима в производствата по ЗАНН, същата подлежи на възстановяване от бюджета на съда по писмена молба на вносителя, а не на обезщетяване по реда на ЗОДОВ.

При този изход на спора и на основание чл.10, ал.3 ЗОДОВ, своевременно направеното искане на ищеца за присъждане на разноски е основателно и следва да бъде уважено за платената държавна такса от 10 лв. и адвокатско възнаграждение, платено в брой съгласно договор за правна защита на л. 11, съразмерно на уважената част от иска. Неоснователно е възражението за неговата прекомерност, доколкото същото е под минимума, определен в чл. 8, ал.1 във връзка с чл.7, ал.2, т.1 от Наредба № 1 от 9 юли 2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения. На ответника се дължи юрисконсултско възнаграждение съгласно чл.10, ал.4 от ЗОДОВ във връзка с чл. 37 от ЗПП и чл. 24 от Наредбата за заплащането на правната помощ съразмерно на отхвърлената част от иска.

По изложените съображения, Административен съд София-град, Второ отделение, 41-ви състав

РЕШИ:

ОСЪЖДА Столична дирекция на вътрешните работи да заплати на В. А. Ч. обезщетение в размер на 250лв. имуществени вреди, претърпени от него вследствие на отменено наказателно постановление № 61 от 10.04.2018г., издадено от началник 04 РУ - СДВР, изразяващи се в заплатено възнаграждение за адвокат във връзка със съдебното обжалване на наказателното постановление пред въззивната инстанция.

ОТХВЪРЛЯ иска за сумата от 10лв. като неоснователен.

ОСЪЖДА, на основание чл.10, ал.3 ЗОДОВ, Столична дирекция на вътрешните работи да заплати на В. А. Ч. сумата в размер 298 лева разноски за водене на делото.

ОСЪЖДА на основание чл.10, ал.3 ЗОДОВ, В. А. Ч. да заплати на Столична дирекция на вътрешните работи сумата в размер на 5 лв. лева юрисконсултско възнаграждение.

Решението може да се обжалва с касационна жалба пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му на страните. Преписи.

СЪДИЯ: